

KUORTANEEN KUNTA

**TARKASTUSLAUTAKUNNAN
ARVIOINTIKERTOMUS**

2017

KUORTANE

Elämisen hehkoa

Tarkastuslautakunnan tehtävä

Tarkastuslautakunta arvioi vuosittain, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet sekä onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Ensisijaisesti tarkastuslautakunta arvioi, ovatko valtuuston talousarviossa kunnalle ja kuntakonsernille asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet toteutuneet. Tarkastuslautakunta arvioi myös harkitsemassaan laajuudessaan kuntastrategian asetettujen tavoitteiden toteutumista. Arvioinnissa kiinnitetään erityisesti huomiota niihin tavoitteisiin, jotka eivät ole toteutuneet.

Tarkastuslautakunta laatii arviointia varten valtuustokauden ajalle arviointisuunnitelman ja antaa kultakin arvioitavalta vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Lautakunta antaa arviointikertomuksen suoraan valtuustolle.

Tarkastuslautakunta valvoo sidonnaisuusilmoitusten ilmoitusvelvollisuuden noudattamista (Kuntalaki 84 §) ja saattaa ilmoitukset valtuuston tiedoksi. Tarkastuslautakunta voi tarvittaessa kehottaa ilmoitusvelvollista tekemään uuden ilmoituksen tai täydentämään jo tehtyä ilmoitusta.

Tarkastuslautakunnan kokoonpano ja toiminta

Tarkastuslautakunta on koostunut kahdesta eri kokoonpanosta vuoden 2017 aikana.

Lautakunnan kokoonpano on ollut **1.1.-31.5.2017** seuraava:

	varsinaisen jäsen	henkilökohtainen varajäsen
puheenjohtaja	Seppo Palomäki	Päivi Peltokangas
varapuheenjohtaja	Janne Laitila	Sari Nevansuu
jäsen	Päivi Yli-Isotalo	Jorma Laurila
jäsen	Sulevi Riukulehto	Jukka Vähämäki
jäsen	Raija Hautamäki	Rauno Perämäki

Lautakunnan kokoonpano on ollut **1.6.2017 alkaen** seuraava:

	varsinaisen jäsen	henkilökohtainen varajäsen
puheenjohtaja	Riikka Varila	Vesa Ala-Rasula
varapuheenjohtaja	Seppo Palomäki	Pirkko Sippola
jäsen	Mauno Sippola	Jari Kamunen
jäsen	Jorma Saarimäki	Reetta Siukola
jäsen	Armi Kaaranka	Elina Eskeli

Esteellisenä Riikka Varila ei ole osallistunut teknisen lautakunnan arviointiin 1.1.-31.5.2017 väliseltä ajalta.

Uuden tarkastuslautakunnan jäsenet ovat osallistuneet Kuntaliiton ja FCG:n järjestämään tarkastuslautakuntien koulutuspäivään, jossa on käyty läpi tarkastuslautakunnan tehtävät sekä arviointikertomuksen laadintaan liittyvät perusteet.

Tarkastuslautakunta on kokoontunut vuoden 2017 aikana 10 kertaa (vanha lautakunta 7 kertaa ja uusi lautakunta 3 kertaa) ja kevään 2018 aikana 5 kertaa. Kokouksissa lautakunta on kuullut kunnan johtavia viranhaltijoita ja keskustellut heidän kanssaan kunnan hallinnon sekä talouden ajankohtaisista asioista.

Vastuullinen tilintarkastaja on BDO Audiatorin JHT, HT Tuula Ylikangas. Hän on ollut mukana osassa kokouksistamme, tehnyt tarkastuspäiviä avustavan tilintarkastajan kanssa ja raportoinut lautakunnalle tehdyistä havainnoista.

YLEISTÄ ARVIOINTIKERTOMUKSESTA

Tarkastuslautakunnan arviointikertomuksen laadinnassa vaikuttaa vuoden 2017 osalta merkittävästi uuden kuntalain voimaan astuminen 1.5.2015, josta merkittävää osaa sovellettiin vasta 1.6.2017 lukien. Tämä tarkoittaa siis sitä, että tarkastuslautakunta tarkastelee vuoden 2017 osalta kahden eri valtuustokauden toimielinten toimintaa.

Arviointikertomus on laadittu siten, että arviointi on toteutettu toimialoittain. Tarkastuslautakunta pyytää raportoimaan arviointikertomuksesta nousseista asioista tarkastuslautakunnalle syyskuun 2018 loppuun mennessä. Raporttiin tulee sisällyttää erityisesti arviointikertomuksessa tummennetut kohdat.

YLEISHALLINTO

Tarkastuslautakunta nostaa yleishallinnon osalta esille sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan. Kunnan hallintosäännön (Kvalt 26.4.2017 § 15) 10 luvussa määritellään sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtävät, mutta **sisäisen valvonnan ohje ei ole ajan tasalla**. Myös uudistunut kuntalaki tulisi huomioida sisäisen valvonnan ohjeistuksessa. Tarkastuslautakunta huomauttaa myös, ettei **ohje riskien kartoitukseen ole ajan tasalla**. Myös ohjeen laatimista yleisistä sijoitusperusteista olisi syytä pohtia (asunto-osakkeet, rahasto-osakkeet yms.) sekä keskustella yleisistä osakkeiden tai sijoitusten hankintakriteereistä.

Myös **konserniohje on vanha ja se vaatii päivitystä**. **Konserniraportoinnista ei olemassa ohjetta, joten tarkastuslautakunta kehottaa, että ohje laaditaan**. On

hyvä muistaa, että toiminnan tulee tukea kuntakonsernin toimintaa.

Vuoden 2017 tilikauden tulos on 654.212,52 euroa ylijäämäinen, mikä on tilikaudelle laadittuun talousarvioon nähden 324.300 euroa enemmän. Tilikauden tulokseen vaikutti negatiivisesti Verkko-osuuskunta Kuuskaistan noin 320 000 euron alaskirjaus ja Kuismankartanon purkamisesta johtuva tasearvon muutos noin 297 000 eurolla. Tulosta paransi Kuusiolinna Terveys Oy:n 154 000 euron osingot.

Verotuloja kertyi 1,7 % edelliseen vuoteen verrattuna enemmän. Kasvu muodostui yhteisöveron ja tuloveron kasvusta. Kiinteistöverokertymä oli noin 5 000 euroa vähemmän viime vuoteen verrattuna. Kuntastrategiassa on asetettu tavoitteeksi verotulojen ja valtionosuuksien suhteen parantuminen. Tämä on syytä muistaa kuluvan vuoden päätöksen teossa. Toimintakatteen kasvaminen 0,79 % edellisestä vuodesta on myös huomioitava.

Asukasluku laski 54 henkilöä, josta luonnollinen väestönmuutos -35 henkilöä ja nettomuutto -19 henkilöä. Tarkastuslautakunta muistuttaa, että on tehtävä tehokkaita toimia asukasluvun kasvattamiseksi, kuten valtuusto on asettanut strategiseksi tavoitteeksi.

Maakuntauudistuksen valmistelu on edelleen käynnissä. Maakuntaan siirtyvien lakisääteisten kuntayhtymien alijäämät tulee kattaa vuoden 2019 loppuun mennessä. Kuortaneen kunnan osuus Kuusiokuntien sosiaali- ja terveystyöntekijäyhtymän alijäämästä on noin 13.000 euroa.

Sote-ulkoistuksen ansiosta kunnan talous on pysynyt hyvin budjetoidussa. Positiivisena nähdään, että Kuusiolinna Terveys Oy on myös käynnistänyt kotihoidon yöpäivystyksen ja kotisairaaloiminnan Kuortaneella.

Kuismankartanon suunniteltu peruskorjaushanke kariutui ja valtuusto päätti purkaa Kuismankartanon rakennuksen. Samalla valtuusto päätti, että se tekee aiesopimuksen Artun Palveluasunnot Oy:n kanssa, joka rakennuttaa tehostetun palveluasumisen yksikön. Kunta vuokraa koko vanhusten palveluasumisen yksikön ja toimii vuokranantajana asukkaille. Entiset Kuismankartanon asukkaat ovat väliaikaisesti väistötiloissa Ähtärissä, joista koituu kustannuksia yksityisille tahoille. Uuden yksikön rakentaminen odottaa päätöksen lainvoimaa.

Pohjanmaan Erikoispurku Oy:n ja kunnan välinen yrityslaina ei toteutunut, vaikka se talousarvioon oli budjetoitu.

ELINKEINOTOIMI

Tarkastuslautakunta näkee elinkeinosektorin kannalta tärkeänä pohdinnan paikkana liiketilojen yhtiöittämisen. Kuntalaki 126 §:ssä mainitaan, että kunnan on hoitaessaan

7 §:ssä tarkoitettua tehtävää kilpailutilanteessa markkinoilla sen on annettava tehtävä osakeyhtiön, osuuskunnan, yhdistyksen tai säätiön hoidettavaksi (yhtiöittämisvelvollisuus). **Tarkastuslautakunta kehottaa selvittämään liiketilojen yhtiöittämisen.**

Kunnan vuokra-asunnoista on pulaa ja tavoitteeksi on asetettu 8–10 uutta vuokra-asuntoa. **Asuntoja ei vuoden 2017 aikana valmistunut, eivätkä rakentamissuunnitelmat edenneet.** Kuitenkin varauksia asunto-osakkeista yksityisiltä markkinoilta tehtiin. Asuntokanta on vähentynyt 30%:lla mm. Anttilanpihan huoneistojen (5 huoneistoa) ja Korttesmäen asuntojen (10 huoneistoa) myynnistä johtuen. Esimerkiksi oppilasasuntoja ei ollut tarjota kaikille halukkaille. Tonttitarjonta on hyvä, mutta asuntorakentamista tapahtuu vähän.

Yritystilojen käyttöaste on 95 % ja käytännössä tällä hetkellä ei ole vapaita tiloja. **Tarkastuslautakunta näkee riskin siinä, ettei kunnalla ole tarjota vapaita liikehuoneistoja.** Kunta on kuitenkin reagoinut ripeästi muuttuviin tarpeisiin ja ostanut teollisuuskäyttöön soveltuvaa tonttimaata noin 5 ha. **Tarkastuslautakunta kuitenkin näkee riskinä mittavat tonttikaupat alueella, joka vaatii asemakaavamuutoksen.**

Vuoden 2017 aikana on panostettu runsaasti viestintään. Viestintästrategia hyväksyttiin valtuustossa 15.12.2017. Kunnan uusi graafinen ilme, nettisivut, uudistettu tiedotuslehti jne. on otettu käyttöön. Työ jatkuu vuonna 2018 sivuston täydennysten osalta. **Tarkastuslautakunta havaitsi, että kunnan nettisivuilta puuttuu päätösten äänestysluettelot.**

TEKNINEN OSASTO

Tekninen lautakunta

Teknisen osaston investoinnit ovat pysyneet budjetissa ja ovat jopa hieman alittuneet. **Tarkastuslautakunta korostaa hankesuunnittelun merkitystä kokonaisuuden kannalta, jotta budjetointi olisi aiempaa tarkempaa. Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota suurin heittoihin talousarvioon nähden.**

Kiinteistötietojärjestelmäohjelman käyttö lisääntyi. Kiinteistöille tehdyt toimenpiteet ovat ohjelmassa ajan tasalla, mutta ohjelman käyttömäärä sama kuin aiempina vuosina, vaikka uusia käyttäjiä on lisätty. **Tarkastuslautakunta ehdottaa koulutuksen järjestämistä.**

Rakennustoiminnan merkittävimmät kohteet olivat Vuokratalo I ulkovaipan ja julkisivun parantaminen, lukion kahden luokkatilan yhdistäminen paljeovilla sähköisten ylioppilaskirjoitusten mahdollistamiseksi, Ruonan, Ylijoen ja Leppälän alakoulujen julkisivulaudoitusten uusinta ja maalaus; urheilukentän puukatsomon

uusiminen, keskuskeittiön ilmastoinnin ja sisätilojen kosteusvaurioiden korjaaminen, Ahjontien parantaminen, Vesterintien risteysalueen kunnostaminen ja vesijohtojen parantaminen Keskustiellä ja Uitonmurrilla. Uutta rakennuskantaa edustaa Rekkatie ja Rantatien jätevesilinja.

Sarvikkaan sillan viimeistely on jäänyt vuodelle 2018, mutta muuten sillan korjaus on toteutunut suunnitelmien mukaan.

Joukolan ja Jennylän purku peruuntui ja siihen varatut määrävarat kohdennettiin Kuismankartanon purkuun.

Katuvalaistusta uusittiin vaihtamalla Vierteentien elohopealamput led-lamppuihin. Kangaspihaan, Kangasviereen ja Haapatielle rakennettiin uudet katuvalo-osuudet led-lampuilla.

Ympäristölautakunta

Ympäristölautakunta myönsi kaksi ympäristölupaa sekä antoi yhden lausunnon ympäristölupahakemuksesta Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastolle. Toimenpide- ja rakennuslupia myönnettiin 69 kpl, joka on samalla tasolla aikaisempiin vuosiin nähden.

Asemakaavoista hyväksyttiin Sampolan kaava ja Kuortaneen Urheiluopiston kaava. Yleiskaavoista Kuortaneenjärven pohjoisosan osayleiskaavoituksesta on tehty luontoselvitys, maisemaselvitys rakennuskantainventointi, muinaisjäännösinventointi sekä emätilamitoitustarkastelu.

Lautakunta hyväksyi ympäristönsuojelun valvontasuunnitelman vuosille 2017–2020. Avustuksia myönnettiin 10 600 € ja avustukset käytettiin pääasiassa vesiensuojelua edistäviin toimenpiteisiin.

Tarkastuslautakunta kiittää siitä, että kuntaan saatiin **sähköinen rakennuslupajärjestelmä. Sen markkinointia on lisättävä, jotta käyttöprosentti saadaan nousuun.**

Vuodesta 2012 asti vireellä ollut Puutarhakylän asemakaava raukesi KHO:n antamaan päätökseen lokakuussa. Pennalanlahden kaavahankeen päätöksestä oli tehty valitus Viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikan takia. Kuortaneen kunta haki poikkeusta ELY:n myöntämän myönteisen päätöksen johdosta.

Kuortaneenjärven hoitokalastussaaliksi jäi tänäkin vuonna tavoitteesta kolmasosan. Hoitokalastusta suoritti Kuortaneen kalastusseura ry, jonka saalis oli 10 000 kg. **Tarkastuslautakunta kehottaa pohtimaan keinoja, jolla Kuortaneenjärven kohdistuvaan sisäisen kuormituksen vähentämisen tavoitteeseen päästäisiin.**

SIVISTYSOSASTO

Perusopetuksen oppilasmäärä on urheilupainotteisen luokan ansiosta kasvanut ja sen vuoksi oppilaskohtaiset kustannukset ovat pienentyneet. **Tarkastuslautakunta näkee urheiluluokan positiivisena riskinä ja osana riskienhallintaa sillä tavalla, että on kyettävä ennakoimaan jatkossa mahdolliset tulevat oppilasmäärät.** Valtionavut kotikuntakorvauksista saapuvat kuntaan viiveellä.

Lukion tavoite 200 oppilasta ei aivan täyttynyt, sillä elokuussa 2017 lukiossa oli 197 oppilasta. Lukion osalta on tehty suunnitelmia oppilasmäärän kasvattamiseen yhdessä Urheiluopiston kanssa.

Kansalaisopiston maksut ovat nousseet ja osallistujamäärät laskeneet.

Tarkastuslautakunta esittää huolensa kansalaisopiston tulevaisuudesta ja laadukkaasta koulutuksesta.

Uusi kuntalaki edellyttää nuorisovaltuuston valintaa. Nuorisovaltuuston toiminta kunnassa on vuoden aikana käynnistynyt aktiivisesti. Eri-ikäisille nuorille on järjestetty tapahtumia (mm. Tube-tapahtuma). **Tarkastuslautakunta huomauttaa, että toteuttamatta on jäänyt kuitenkin suunniteltu nuorisotapahtuma.**

Kirjaston omatoimikirjasto on lähtenyt hyvin käyntiin.

Tarkastuslautakunta huomauttaa, että suunnitelman mukaisissa poistoissa tulee kiinnittää tarkkuutta kirjauksissa, jotta ne kohdentuvat oikein.

HENKILÖSTÖRAPORTTI

Kunnan vakituinen henkilöstömäärä 31.12.2017 oli 140, mikä on kaksi henkilöä enemmän verrattuna vuoden takaiseen tilanteeseen. Vuoden 2017 palkkakustannus sivukuluineen oli noin 3 % vähemmän edelliseen vuoteen verrattuna. Tämän selittää kesällä 2016 solmittu kilpailukyky sopimus.

Kesällä 2017 työllistettiin kuortanelaisia nuoria ympäristö- ja sivistysosastolla yhteensä noin 28 henkilöä. 19 henkilöä työllistettiin kunnan tuella paikallisissa yrityksissä.

Kunnan työntekijöiden sairauslomapäivien kokonaismäärä kasvoi edellisestä vuodesta 13 %, 307 päivää. Suurin poikkeama edelliseen vuoteen nähden oli sivistystoimessa. Pitemmissä sairauslomissa syyt vaihtelivat. Henkilöstön ikääntymisestä johtuvat tuki- ja liikuntaelinsairaudet olivat myös merkittävä sairauspoissaolojen syy.

Tarkastuslautakunta kannustaa kehittämään edelleen työhyvinvointitoimintaa. Tavoitteena voisi olla vuosittaiset kehityskeskustelut kattaen koko henkilökunnan.

TOIMINNALLISTEN JA TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN ARVIOINTI

Kuortaneen kunnan talous on hyvin tasapainossa. Vuoden 2017 tilikauden tulos on 654 212,52 euroa ylijäämäinen, joka on talousarvioon nähden 324 300 euroa enemmän. Toimintatuotot ja -menot pysyivät hyvin budjetissa, samoin verotulot ja valtionosuudet. Taseen ylijäämää pystyttiin kasvattamaan ja kunnan taseessa vuoden 2017 tulos huomioiden ylijäämää 2,365 miljoonaa euroa. Kunnan lainamäärä pieneni viime vuoden aikana 1,034 miljoonalla eurolla. Lyhyt- ja pitkäaikaista lainaa oli tilivuoden lopussa yhteensä 6,974 miljoonaa euroa, joka on 1919 euroa asukasta kohden

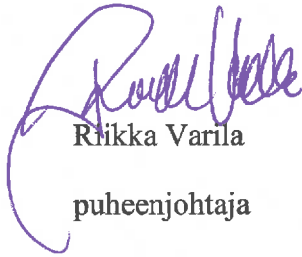
Asukasluku oli tilivuoden lopussa 3637, jossa vähennystä edellisvuoteen 54 henkilöä.

Kuntakonsernin vuoden 2017 tilikauden tulos on 570 935,31 euroa. Kuntakonsernin lyhyt- ja pitkäaikaista lainaa oli tilivuoden lopussa yhteensä 15,071 miljoonaa euroa, eli 4144 euroa asukasta kohden.

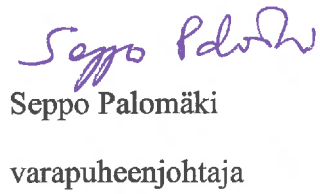

Kuortaneella 28.5.2018

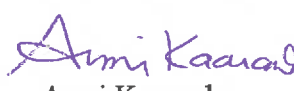
Kuortaneen kunnan tarkastuslautakunta

Riikka Varila
puheenjohtaja

Seppo Palomäki
varapuheenjohtaja

Armi Kaaranka
jäsen

Jorma Saarimäki
jäsen

Mauno Sippola
jäsen

